

TELEGRAFULU ROMANU.

№ 45. ANULU XVII.

Sabiuu, in 820 Iuniu 1869.

Telegrafulu ese de done ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditiua joiiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori franente, adresate catre expeditura. Pretuluu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 p. o. /2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cu 1 Iuliu se deschide prenumeratiunea noua la „Telegrafulu Romanu” pre langa conditiunile espuse in fruntea joiiei.

Editor'a.

Activitate.

I.

Vieta e unu riu ce curge necontentitu. Cursulu ei nu se pote opri. Si deca cine-va voiesce sa-lu, oprasca nu face alta, decatu gramadesce o suma mare de puteri, cari rumpu cu fortia pedec'a si demulte ori in unu d'ez'a si pre cei ce lucra la pedec'a cursulu; mai multu, inundarea este a dese ori petrecuta (acompaniata) si de devastatiunea esundarei in carea se cuprindu si acei ce stau numai in apropiarea pedecii cursulu.

In sinulu poporeloru, natiuniloru si staturiloru evenemintele, aceste unde a le ideiloru ce curgu un'a din alt'a, nu s'au periclitatu nici odata numai acei ce au vrutu sa impedece ideile, ci si cei-lalti cari se aflau in apropiarea loru.

Sa luamu numai istoria Francei a mana si acolo vomu vede icon'a cea mai chiara despre urmările cele funeste, candu curtea regesca, clerulu inaltu, aristocratia au cercatu sa se puna in cale sa oprasca desvoltarea istoriei universali, va se dica, reformarea sociale politica preste totu.

Cu isbucnirea revolutiunei (1789) cade capulu regelui si alu reginei, fara de a ave ca persone vre-o vina, ci numai ca reprezentantii puterei ce se opunea spirituluu democraticu atatu de desvoltatu, incatu elu pretindea sa unduleze in vieta statuluu francesu mai departe. Cu isbucnirea revolutiunei acesteia caduura victime clerulu inaltu si putemu dice clerulu preste totu, aristocratia cea carata cu gramad'a la guilotina; dara cu acesteia caduura si a autoritatea bisericesca, lumescă; caduura religiuinea si moralitatea. Nu fu destulu ca s'a sfermatu pedecile ce tieneau spirituluu tempuluu in locu, dara esundarea se respandit preste tote legile, preste tote credintiele, si unu caosu facu locu ordinei, din carele numai unu bratiu puternicu ca alu lui Napoleonu Buna-partea I, putu restatori ore-care cursu ordinariu, carele in sa dupa cum vedemu totu din istoria, pusa lumea in neordinea pana la anulu 1815.

In Austria sistemulu meternichianu inaugurat deosebitu in an. acestu mentionatu in urma a produsu acelesi efecte. La cei mai multi ne este cunoscuta incarcatu'a cea mare si confusa a anulu 1848, candu libertatea poporeloru se afla iera atatu de inabusita, incatu numai prin resturnari a putulu sa-si faca cale spre a undula in vieta poporeloru mai departe.

Aristocratia feudala din tier'a nostra conjurata cu burgesia separatistica sasasca, inglodata in prejudecie de suprematia si despoiare, pana la 1848, au opritu buna starea materiale ca unu monopolu pentru sine; iera cultura spiritalu o au tienu departe de numerosa poporatiune a tieriei, numai pentru ca acest'a din urma era in majoritatea ei de altu sange, si nu de acei ce faceau parte din cele doue caste. Acum, inca dupa doue dieci de ani de pausa, cautamu cu totii cu mila asupra sortiei nostre de astadi, pentru ca evenemintele cele comerciali, industriali sa pote si cele politice se voru versa curendu ca nisce unde mari preste noi, va se dica, si preste cei ce monopolisau cu bunetatile lumei si preste cei ce erau de tote aceste privati, din caus'a neumaniei angustiatu de anima a celoru ce-si luasera frenelile tieriei in mana exclusivu; pecate, pre cari nu le va espia nimenea cu simpla escusare, ca poporul se afla pre unu gradu forte inferioru de cultura.

Dara aru trebui ca sa scriemu istoria lumei intregi, deca amu voi sa aducemu totu felulu de exemple cate aru fi acomodate la aceste putiene si ruri a le nostre.

Sa nu ne reslatimu la multime de exemple, ci sa consideramu situatiunea in carea ne aflamu. Mai pre intregu globulu pamentulu observamu ca puterea bruta dispare totu mai tare si face locu puterei ideiloru. Vedemu ca ideile ajunse la putere de principiu derima la pedeci, un'a cate un'a, si inainteza, celu putienu, recunoscintia dreptatiei, pasu de pasu.

Dara de alta parte pote celu cu atentiune observat ca si ideile, si principiile, chiaru si dupa ce-si deschidu odata calea in lume au lipsa de purtatorii loru desteri, tocma ca si masinele cele noue inventate, ce, cu tote ca inlesnescu multu lucrarea cu densele, receru omeni deprinsi, cari sa le manuiasca. Deprinderea inse nu se pote face nici odata prin trandavia.

Doue impregiurari dara ni se impuau, spre cari sa ne fia indreptata atentiunea: un'a, sa nu lase nimenea ca spirituluu celu inaintatoriu alu tempuluu salu strimtorasca in sine si la ceea ce nu i este placutu; alt'a sa nu remana strainu de ideile spirituluu tempuluu, ci sa se familiarizeze cu ele, practisandu meru aceea ce i da omuluu ratiunea cea sanatosă si rezultatele scose din intemprările ce suntu depuse in istoria universale, adeca in istoria tuturor poporeloru si a tuturor referintieloru loru. Iera deca a fostu neincungurabile sortea de a ajunge odata si in o pusetiune neplacuta, atunci vine detoria de a nu se lasa se la noroiesca a ceea stare, ci a se smulge din trena.

Eveneminte politico.

Diet'a Ungariei si va intrerumpie sedintiele dupa ce va vota proiectele de lege ce trateza reformarea justitiei. Asia cetimu in mai multe diuarie, cari trebuie sa aiba informatiuni bune. Fiindu ca desbaterea proiectelor acestora va cere unu tempu mai indelungatu de cum se presupunea, sesiunea va fi prolongita. In legatura cu prolongirea acest'a sta amenarea deschiderei delegatiuniloru, pentru cari deputatii seu delegatii suntu si alesi. Delegatiunile voru lucra cam siese septamani. Dupa incheierea sesiunii loru, pote in Septemvre diet'a si va reincepe lucrările sele.

Dincolo de Lait'a se aresta in septamanile trecute, Episcopulu din Lintiu, pentru ca nu s'au supusu legiloru sanctionate. Foile de acolo si altele au vorbitu, fia-care dupa colorea loru, forte multe despre acesta arestare. Intre altele se presupunea ca Pap'a se va intrepune pentru disolu Episcopu, carele de altmintrea, dupa ce se lua unu protocoalu cu densulu, fu eliberatu indata, in sa acum se dice ca curtea din Rom'a recomanda tuturoru eppiloru sei supunere autoritatiloru si legiloru, adauge inse ca inaintea tribunaleloru sa si tramita reprezentanti si sa nu se presente in persona.

In Boemia facu sensatiune mare esplosiunea unei petarde. Presupunerea este ca acesta incercare a venitu din partea malcontentiloru cechi si fam'a mai adauge acum ca s'au descoperitu o tipografia secreta unde s'au aflatu multe placate si alte provocari revolutiunarie tiparite, si ca totu acolo s'au aflatu petarde si alte instrumente destructorie pregatite in o fabrica iera secreta, ce se afla in legatura cu tipografia amintita. — Sciriloru acestora sa li se dea credimentu numai dupa ce se voru constata in urm'a cercetariloru judecatoresci.

Miscările cele tumultuose din Parisu acum cu ocaziunea alegeriloru pentru corpulu legislativu, se pare ca au incelatu. Imperatulu Napoleonu, au eslitu in trasura dimpreuna cu imperates'a, fara de

escorta, petrecutu numai de unu generalu si unu ad-jutante alu seu si unu precursoru; s'au preamblatu pre bulevardele cele mai insemnate ale Parisulu, unde se intempara scandalele cele multe in dilele de mai nainte. Multimea de poporu l'au incunguratu si intre eschiamari de „se traiasca” s'au preamblatu ca in triumfa pana au ajunsu iera la Palatu. Cetatienii aplaudau ide'a acest'a a imperatulu, carea au contribuitu multu la reintorcerea linisiei. Din 1100 arestati preste 500 suntu deja eliberati. Se spune ca s'au prinsu some insemnate de bani la unii din cei arestati de unde urmaza ca miscarea a fostu platita; de cine in sa nu se scie positivu pana acum.

Regele Prusiei calatoresce cu Bismarck prin Hanover'a, Bremen si Oldenburg, tieri ancesate in anulu 1866 la regatulu prussianu.

Diet'a Ungariei.

In sedinti'a din 12 Iuniu interpeleza Schwarz pre ministerulu intregu, deca cum-va cugeta sa institue unu ministeriu deosebitu pentru agricultura si unu departiementu pentru seraci? — Se transpune interpelatiunea ministerulu. — Ministrulu de finantie raspunde la o interpelatiune de mai inainte, ca dupa lege relaxatiunii de dare (contributiune) se facu numai in casuri candu cine-va pabesce prin focu, esundari si grandina; in unele casuri s'au estinsu relaxatiunea si asupra inghietiu-lui (bromarei) deca semanturile au patimitu intr'ata-t'a incatu nu s'a pututu semana a dou'a ora. — Mai raspunde la o interpelatiune in privintia spelorulu de esecutiune la scoterea darei, fara a pute multiam pre interpelatoru.

In desbatere se ia proiectulu de lege de recrutatiune. Stang'a extrema este contra proiectulu, cea moderata e pentru proiectu inse doresce ca regimentele unguresci se vina in patria si din ele sa se desvolte o armata patriotica. Proiectulu se primesce in desbaterea generale.

In sedinti'a din 14 Iuniu se prelungesce concessiunea lui Miletics, carele e si deputatu alu congressuluu serbescu. — Irányi face o interpelatiune catre min. de interne cu privintia la tramitarea unui comisariu regescu la cinci biserici. — Fr. Deák asterne o petitiune subscrisa de siepte mii de domne in favorea instituirei unei preparandii normale de fete. — Min. Gorové asterne tratatulu postale incheiatu cu Romania si Serbia prelanga o espunere in scrisu in limb'a originale (francesa) si in traducere unguresca. Roga cas'a sa dea documentele aceste in tipariu si sa se ia mai tardiu in desbatere dimpreuna cu unu proiectu de lege prin carele sa se inarticuleze tratatulu. Se decide tiparirea actelor si a proiectulu cu adaugerea ca tratatulu sa se tiparasca numai in traducere unguresca. — Nyáry asterne o suplica a comunelor de pre bunulu coronei dela Bud'a veche pentru ca sa li se dea posesiunea „pamenturiloru remanentiale.” Se predă comisiunei de petitiuni.

Col. Tisz'a revine inca odata asupra respunsuluu ministeruluu presiedinte in privintia dreptulu de a interpreta legea si dice ca unele nedumeriri ce le avuse oratorulu s'au delaturatu, dara nu e deplinu indestlitu. E de parere ca fia-care dregatoria, carea are sa esecute legea are dreptu sa o si interpreteze. In intielesulu acest'a face o propunere de conclusu, carea se va tipari, si la tempulu seu se va pune la ordinea dilei. — Sig. Borle'a interpeleza pre ministerulu de comunicatiune si neprimindu acest'a, pentru ca interpelatiunea nu cade in resortulu seu, pre ministerulu de comerci, pentru ce s'a opritu „Albin'a” si „Novi Pozor” in Ungaria, si deca i e cunoscuta si aprobata si de densulu mesur'a luata (in contr'a con-

stitutiunii) cu aceste două foi. Ministrul promite ca va răspunde, până atunci protesteză în contra expresiunii din interpelațiune: „în contra constituiiunii.“ Min. presied. răspunde la interpelațiunea lui Miletics, făcută în ședințele de mai înainte și dechiară că regimul ungurescu nu are de cuget să aneceseze Bosni'a, nu știe de nici o întreprindere în confiniile militare ce ar arată că regimul are de cuget să facă vre o cucerire cu armele, că principiul neinterventiunii e principiul regimului față cu orientul și că la toate aceste e de acord și ministeriul comunu. Cas'a e multiamită cu răspunsul și se ea spre știință.

Dupa unele amenunțe trece cas'a la desbaterca speciale a proiectului de lege de recrutare, care se primesc cu unele modificatiuni. (Contingentulu e 39.000.)

Se ia la desbateră mai departe un raportu alu comisiunii centrale despre baterea monetei. Legea în privința acésta se primesc cu putine modificatiuni. W a h r m a n u face un amendamentu, că să de espresu amintire de retragerea a 26 milioane care cerculeza că bucăți de 6 xr. m. c. Monet'a ce se va bate să fie în privința calității numai după cum e fipsată de lege, cu atât mai vertosu, cu cât după convențiunea parisiară și monarhi'a austro-unguresc'a adopta sistemul prevedut în convențiune. Amendamentulu se primesc. Se predă înse proiectulu de lege comisiunii centrale să lu formuleze de nou, pentru că Ghyczy mai adauge, că ministeriului să nu bata moneta nici mai puțin de 26 milioane, și numai atât a câtă s'a trasu din cerculațiune.

Nr 302.

La toti Inspectorii districtuali de școle.

Articolulu de lege alu 38-lea din anulu 1868, prin care se reguléza treb'a instrucțiunii populare, cuprinde în sine dispușetiuni foarte de mare momentu pentru înființarea școléloru asiá numite comunali, care nu voru avé nici unu caracteru confesiunale, și voru stá sub guvernarea autoritățiloru prevedute în lege, care cu biseric'a nu au nici o legatură; dară pro lângă aceea, provocat'a lege îngaduie a se sustiené și de aci înainte școlele noastre confesiunale în totu caracterulu seu, și sub guvernarea organelor confesiunale, sub unele condițiuni, care confesiunile au de a le observá spre a se puté folosi de dreptulu lor; aceste condițiuni sunt următoarele:

1. edificie școlastice să se asieze în locuri sanetose, uscate, odaile se fia spatioșe, amesurat numerulu școlariilor (computandu-se pentru o odaia 60 școlari, și pentru fia-care școlariu unu spatiu de 8—12 urme patrâte), se fia luminose și să se pótă usioru sventá;

2. baietii se fia deosebiti de baiete, și încâtu e cu putința să se instrueze în odái separatu, unu invetiatoriu de regula se nu siba mai multi decâtu 80 elevi, iera în casuri estraordinari prin invoierea autorităților școlastice superioare se potu face abateri dela acésta regula;

3. invetiatori potu fi și de aci înainte numai individii, cari au absolvitu cursulu pedagogicu întregu și cari după depunerea esamenului prescrișu, au primitu decretu; — sév, deca n'au terminatu cursulu pedagogicu într'unu institutu publicu, au depusu în unu asemenea institutu atât esamenulu teoreticu câtu și celu practic cu succesu bunu, — iera invetiatorii, cari în publicarea legi acéstei au fostu în oficiu, se lasa în oficiulu lor, dară suntu îndetorati a-si dovedi înaintea autorităților, ce inspectiunéza școlele — esperinti'a și desheritate de a instrui, iera cei ce nu potu dovedi acésta se potu deobligá a face unu cursu supletoriu în vacantiile de véra la institutul pedagogicu.

4. în școlele populare trebuie să se predea celu puțin următoarele obiecte de invetiamentu:

- invetiatur'a religiunii și a moralei,
- citirea și scrierea,
- computulu de roștu și în scrisu și cunoscinti'a mesuriloru din patriá.
- gramatic'a,
- elementele fisice și istoriei naturale; cu privire la modulu de vietuire și la districtulu de care se fienu parinții maiorității copiiloru.
- geografi'a și istori'a patriei,
- inviațiuni practice asupr'a economiei câmpului și cu deosebire asupr'a gradinaritului,
- cunoscinti'a pre scurtu a drepturiloru și detorințelor cetățienesci.
- cântarea,

k) deprinderi corporale (gimnastice cu privire la exercitiulu militarescu)

5. Școlele se fia prevedute cu table, încâtu e cu putința cu globulu pamentului, cu mape, cu icóne pentru istori'a naturală și preste totu cu cele mai necesare aparate de invetiamentu;

6. cercetarea școléloru pre sate sa fienu celu puțin 8 luni, și în orășie celu puțin 9 luni.

Fiindu că noua tuturor trebuie să ni jaca la anima sustienerea caracterului confesiunale alu școléloru noastre după cum acésta s'au dechiaratu în congresulu nostru nationalu bisericescu din anulu trecut, asiá daru Précinsti'a Ta și toate organele școlastice submanuate sunteti poștiti a lucrá din respoteri într'aceea, că condițiunile mai susespuse pretutindenea să se sustiena esactu cu atât mai vertosu, căci la dincontra se periclitéza caracterulu confesiunale și sistemulu nostru școlasticu potendu-se intemplá, că în loculu școléloru noastre confesiunale să se redice școle neconfesiunale, care mai alesu la cei de marturisirea noastră nu voru poté corespunde tuturor trebuințelor bisericesci.

Ve facemu dară atenti pre toti cari incurgeți asupr'a școléloru noastre populare: să studiati lucrulu acésta, să pipăiti scaderile ce se afla la școlele noastre, și acele pre câtu se pótă mai cu graba se faceți a se depliná. Vi recomandámu acésta cu atât mai vertosu: căci avemu la mână ordinatiunea Escelintiei Sele domnului Ministru alu cultulu și instrucțiunii publice din 17. Martiu, a. c. nr. pres. 435. prin care suntemu reflectati: că după raportele intrate la Escelinti'a Sa din diferitele părți ale țerii, școlele confesiunale nu corespundu condițiiloru espuse mai susu din Art. 38. 1868, anume: edificie și odaile școlastice în multe locuri suntu necoresponditoare invetiaturii, suntu nesanețose, în stare rea, și mai alesu împreunate cu următoarele scaderi:

a) nu se fienu terminulu de 8. luni, statoritu prin lege pentru cercetarea școléloru, și după esamenele de primavéra din Martiu în multe locuri cercetarea școléi încéta de totu;

b) copiii obligati de a cercetá școl'a, o cercetéza foarte neregulatá, și în privința acésta nu se face aratură nici la oficiulu parochialu nici la celu comunalu;

c) școlele afara de o tabla pentru computu și tabele de paréte pentru citire nu au nici unu altu aparat de invetiamentu;

d) defectulu celu mai esentialu e, că din obiectele de invetiamentu prevedute în lege, se invétia prea puțin, și peste totu afara de invetiatur'a religiunii și de computu, nu se invétia de regula nimic altu-ceva.

Cându daru ve facemu pre toti atenti la acéste scaderi care nu cum'á se afla și la școlele din cerculu Précinstiei Tale; și care voru trebui să se deplinéscă câtu se pótă mai curendu: deodata pentru cercetarea regulatá a școléloru recomendu Précinstiei Tale, a deobligá stensu în scrisu pre fiesce-care invetiatoriu: că din timpu în timpu se arate Précinstiei Tale casurile de absentare, și pre parinții și titorii, cari nu pórtă grige de creșterea școlastica a fiiloru și tutelariloru sei; iera Précinsti'a Ta în casuri de acéste se folosesci toate mijlocele morale spre delaturarea reului și deca acele nu aru prinde nimic, se faci aratură la autoritățile civile pentru folosirea mijlocelor mai eficace; iera în casuri mai de mare momentu să ni asterni noua aratură despre starea lucrului.

Précinsti'a Ta nu vei amená a publicá cerculariulu facésta alu Nostru la toate organele școlastice submanuate, spre stens'a urmarire.

Aradu, 1 Maiu 1869.

(Subscrierea.)

Nr. 380,

Précinstite Domnule Protopresvitere, și Inspectoru districtualu de școle!

În urmarea articolului de lege XXXVIII. din anulu 1868 cu privire la înființarea și organizarea Senatelor școlare districtuale, Înaltulu Ministeriu regescu ungaricu de Cultu și instrucțiune publică prin emisulu seu din 1 Aprile a. c. nr. pres. 492. au provocatu pre acestu Consistoriu diecesanu de a dispune cele trebuințose: că în întielesulu atinșului articulu de lege, și religioșarii bisericii noastre se fie reprezentati la înființarea senatelor școlare districtuale. — Totu acela-si Înaltulu Ministeriu mai departe dispune: toate dirigatoriile noastre biseri-

cesci și parochiale într'acolo a le îndrumá: că se aléga în întielesulu §. 125. punctu 1. alu legi susatinse — pre reprezentanti sei la senatele școlare districtuale.

Determinatiunile cele mai esentiale pentru noi din celu articulu de lege suntu cuprinse în următorii paragrafi:

§. 124. institutele școlare comunale dintr'unu districtu de școlă le conduce inspectorulu districtualu de școlă denumitu prin Ministrulu de invetiamentu, și senatu districtualu școlasticu, statoriu sub presiedinti'a lui luata asupr'a școléloru confesiunale supr'inspectiunea se exercitéza cu întreținerea inspectorului de școlă.

Unu inspectoru școlariu pótă funcționá în mai multe districte școlare, deca în districtele lor nu suntu preste 300 de școle.

Deca multimea agendelor se va cere regimulu pótă denumi prelunga elu pre unu inspectoru secundariu, sév ajutatoriu.

§. 125. Senatu districtualu de școlă se formeza în urmatoriulu chipu:

1. fiacare confesiune, care are pre teritoriulu comitatului școlé confesiunale, aléga din sinulu seu câte unu membru;

2. toti dascalii dintr'unu districtu școlariu alégu din sinulu lor patru membri;

3. pre cei-alți membri i aléga comitetulu comitatensu din sinulu seu, numerulu acestor pótă fi delá 13 până la 34.

4. în care comitatu se afla orășie regesci, acolo ele alégu din sinulu lor după punctulu 3, atât a membrii, câtli se cuvínu în proporțiunea numerosității locuitoriloru orășieni față cu total'a populațiunii din comitatu.

Pentru efeptuirea atinșelor dispușetiuni, Consistoriulu diecesanu au otaritu procedur'a urmatoria, amesuratú inviațiunii înaltulu ministeriu, și adeca:

1. Comunele noastre bisericesci din comitatulu . . . . și ale Protopresbiteratorulu . . . . voru avé să aléga unu membru pentru senatu districtualu comitatensu de școlă, fia acéla din tagm'a preotiesc'a ori mirenesc'a.

2. Invetiatorii comunelor și Protopresbiteratorulu din comitatulu . . . . ierasi deosebitu alégu unu invetiatoriu din sinulu lor.

3. Pentru efeptuirea alégeriloru espuse fiacare Protopresviteratu, alégu din sinulu seu 10 membrii; iera invetiatorii alégu deosebitu 10 membrii. Spre ajungerea acéstu scopu, are de a se infatisia din fia-care comuna bisericesc'a la respectivulu Protopresviteratu unulu dintre preotii și doi mireni alési din partea comunei bisericesci.

Asemenea din tota comun'a se va infatisia și unu invetiatoriu.

4. Cei 10 membrii alési din fiesce-care Protopresviteratu se voru aduná în diu'a de 10 Iuniu a. c. la . . . și acolo sub conducerea Protopresviteratorulu . . . preotii și mireni adunati voru aléga unu membru cá reprezentante alu lor confesiunale la senatu școlariu comitatensu, și după efeptuit'a acésta alégere, alégu ierasi invetiatorii unu membru din sinulu lor.

Précinsti'a Ta nu vei amaná circulariulu nostru acésta numai decâtu a-lu aduce la cunoscinti'a preotimii, invetiatoriloru, și comunelor din districtulu protopresviteratu facendu dispușetiunile potrivite, apoi avendu despre efeptuirea lucrului îndata a relatiuná aici.

Datu din ședinți'a consistoriale diecesane, ținuta în Aradu, în 15 Maiu, 1869.

Procopiu Ivacicoviciu m. p. d. „Speranti'a“. Episcopulu Aradului.

Afiámu de necese a reproduce după „Budápești Közlöny“ urmatoriulu emisu:

Ministrulu ung. de cultu și instrucțiunea publică a îndreptatu cátra toate comunitățile districtuale ale țerii urmatoriulu emisu:

„Mi-a venit la cunoscinti'a, că unele comune resp. locuitorii acelor'a solvescu foarte neregulatú seu nu solvescu de feliu acele competințe ale invetiatoriloru, cu care s'a obligatu alu rebonificá pentru servitiile se, și deca invetiatorii siliti de lipsa urgéză competințelor se, se espunu la multe neplaceri din partea comunitățiloru.

Considerându impregiurarea aceea, ca invetiatorii populari, conformu chemárei lor momentose în genere suntu destulu de reu remunerati, e de

lipsa și din punctu de vedere al existenței lor, că putinula salariu sa li se solvăsca regulatu la tempulu ofăritu. Pre lângă acésta mai e de a se considerá și aceea impregiurare; ca trairdu omulu in mijloculu lipsei materiale, in lupta cu subsistintia vietiei a rare-ori este cu putintia, a-si implini mai cu séma chiamarea sea spirituale cu scumpe-tate; unu invatiatoriu trairdu in astfelu de impregiurări adese-ori nu e dispusu a invetiá și a-si concentra tóta atentiunea sea asupr'a indestulirei sufletesci și a implinirei chiamării sele impregnate cu multe sacrificie, prin urmare nu póte corespunde chiamării sele, — și asiá scóla va patimi și va dá indareptu, regressându totu odata și instruciunea și cultur'a publica, dela a cărei prosperare aterna tóta puterea spirituale și morale precum și existintia noastră materiale.

Este o nobila problema a onor. comunități și a acelor'a ce reprezintă nemijlocitu tóte interesele districtului, ba jace chiar și in interesulu lor, că in cerculu lor de activitate se stăruiesca cu tóte puterile pentru inaintarea educatiunii populare; pentru aceea sunteți datori a supraveghia și a dá mâna de ajutoriu la realizarea condițiilor, ce sunt recerintiele nestramutavere la inflorirea educatiunii populare. Deci cu deplina confedintia me adresezu cătra onor. comunități cu aceea rugare, că in cerculu d-vóstre de activitate, cu privire la inaintarea culturii generale a poporului, sa se indrepte tóta atentiunea ingrigitorie, că comunele și respective locuitorii acelor'a se solvăsca regulatu și la tempulu otaritu competintiele invatiatorilor comunali, fia acele in naturale seu in hani ga'ta seu in ambe modurile statorite; asemenea se bine-voiti, că in vreme de lipsa se ingrigiti și de aceea impregiurare, ca invetiatorii sa nu fia siliti a-si aduná seu sfortia cu multe neplaceri ei insii competintiele lor cu perdere de tempu și spre daun'a invetiaturei și a scólei, ci acésta se o ineredintiați unu'a seu mai multor membri activi din comuna, cari voru insciintia on. comunitate despre purcederea lor, carea apoi e indatoratu a o face cunoscutu judeului procesualu, insemnandu-i totu odata și pre cei ce nu voru se solvăsca spre mai departe urmare.

Sum convinsu, ca onor. comunitate petransa de momentuositate educatiunii poporului va corespunde cu placere și cu scumpe-tate acestei recer-cări, căci numai asiá 'și va puté implini chiamarea conlucrându dupa putintia, că caus'a educatiunii poporului negligata pâna acum parte mare, și pâna cându legislatiunea va puté aduce otariri mai radicale in privintia acésta se propasiésca cătra ameliorarea dorita.

Bud'a, in 24 Aprile 1868.

Br. Ios. Eötvös.

Cuventarea

deputatului Sigismund Borlea
tinenta in sedintia din 4 Iunie.

Onorabila camera! Eu asié credu, că diet'a indata ce s'au convinsu cumca vre un'a lege adusa de ea nu numai indestulesce pre un'a parte mai mare a locuitorilor tierii ci intempina resensulu acelor'a, este detori'a a modificá legea aceea estu-modu că locuitorii se fie multiamiti cu ea, — eu inse asié credu ca majoritatea camerei este conviusa despre aceea, că legea de nationalitate adusa in diet'a trecuta nu numai n'a indestulitu pre nationile nemagiare care forméza majoritatea in tiera, dara acele nutrescu antipatia in privintia ei, — căci scimu cumca opiniunea publica se manifestá prin presa și municipie, scimu inse și aceea, ca nu numai foiele din Ungari'a ci mai tóte din imperiulu austriacu s'au dechiaratu contr'a acestei legi și au condamnat-o scimu și aceea ca in adunările comitatense pre totu indene, unde numai acésta lege s'au publicatu români s'a dechiaratu cu franchetia contr'a ei, cu tóte ca dnulu deputatu Perczel in septemán'a trecuta a laudat-o multu, dicendu, ca n'are pareche, și mai adaugu, ca nu dorescu se aiba, deci in vorbe ne intranimu, diferimu inse intru interpretarea lor, altcum ca și cei ptini insi cari inca nu s'au convinsu sa se convinga deplinu, ca legea acésta nu indestulesce și nu póte pre nationile nemagiare, esiste unu modu fórte simplu adeva guvernulu se conchiame pre tóte nationile nemagiare la congresu numai pentru ca sa se pronuncie in privintia acestei legi, și eu promitu solenelu, ca la casu cându congresele se voru de-

chiará pentru acésta lege, eu din partea mea nici cându nu-mi voui redicá cuventulu contr'a ei.

Ce s'alinge de observatiunea facuta de dnulu deputatu Zmeskal in contr'a cuventulu natione, insemn numai atát'a, ca aru trebui sa se ia cumca legea aceea precum și articulu ei prin care suntemu decretati magiari, nu s'a creatu cu invoierea noastră ci contr'a vointiei noastre, aceea inse o va sci și dnului ca nu numai nationile ci și individii manati cu fortia unde-va, nesuescu totude-un'a a scapá d'acolo, ba potu dice, ca de s'aru poté ca ómenii se intre viui in paradisu, și de cum-va cine-va i aru introduce cu fortia, dieu, și d'acolo aru nisuf a fugi, numai pentru ca fore introdusi cu fortia.

Dupa ce inse insu-si on. deputatu Franciscu Deák dechiará ca nu este contr'a presintării unui proiectu de lege pentru revisiunea acestei legi, și apoi pre basea acésta sa se modifice, (Strigări: nu sa se modifice, ci sa se pertrateze!) apoi bine sa se pertrateze, acésta inse dupa parerea mea este totu un'a, pentru ca este prea naturalu, ca de cum-va vremu sa modificámu un'a lege, trebuie mai înainte a se pertratá proiectulu substernendu in privintia acésta și numai dup'aceea a se face modificarea (strig: nu, nu) eu estu-modu intielesei cuvintele deputatului Franciscu Deák, și altcum nici nu se potu interpreta.

Si estu-modu fiindu dovedita deplinu și nene-gata din partea nimenui necesitatea d'a sumite revisiunii legea pentru nationalitate, nu afiu caus'a pentru care sa nu se amintésca acésta și in adresa, cu atátu mai vertosu, cu câtu acésta aru servi spre liniscirea nationilor nemagiare. Oportunetatea a figuratu in camera acésta ca unu argumentu principalu, deci eu din punctulu de vedere alu oportunității afiu a fi fórte necesaria, pentru liniscirea nationilor nemagiare, acceptarea amendamentulu facutu de noi, dreptu aceea partenindulu, in recomendu atentiunii on. camere. (Cuventarea acésta și cele-lalte ale dep. români suntu reproduse dupa „Féder.“)

Cuventarea

dep. din stâng'a centrale, Em. Ivánka din 4 Iunie la amendamentulu in cestiunea nationalităților.

Onorata casa! Sum de parere, ca cestiunea nationalităților nu se póte desbate acum de nou numai asiá pre de laturi (mellekesen) și partinescu parerea amiculu meu Nyáry carele au vorbitu înainte de mine: ca cu tóte ca s'a rostitu cuventári in contr'a legii nationalităților facute in anulu trecut; ba unu domnu deputatu, carele a vorbitu tocm'a înainte de mine, o a infatisiatu de o lege fórte nedrepta, directiunea ei principale — și acésta insemnéza progresu — demustra ca este unu spiritu liniscitoriu in tiera. Cu acésta nu voui sa dica nici decum ca legea pentru nationalități multiamesce pre deplinu, ba marturisescu sinceru, ca eu a-siu fi vrutu, că pasagie singularice din legea din cestiune sa se redacteze altfelu și deca in sesi nationalitățile nu aru fi pasitu in proiectulu lor de lege cu pretensiuni ultraiste, la facerea legii, eu altu felu a-siu fi votatu.

Ceea ce concerno asertiunea condeputatulu Borlea, ca români dela celu dintăiu pâna la celu din urma nu suntu multiamiti cu legea pentru nationalități, și ca in intielesulu acésta s'au descoperitu (români) in tóte foile lor, facu acea observare ca numele „legei pentru nationalități“ in sine insusi invólva, ca legea acésta nu e facuta numai pentru regularea afaceriloru romanesci, ci pentru indestulirea tuturor speciiloru de popóre de alta limba cari locuiescu in tóta tier'a. Amu amintitu insa și mai înainte, ca nici pre mine nu m'au multiamito pre deplinu. De aceea dicu, ca nationalitățile voru procedé practicú, deca voru voi sa indrepteze gradatu legea acésta. Deca voru propune astfelu de modificári in trens'a, cari sa se póta prevedé, ca dispusetiunea ce domnesce in tier'a face possibile primirea (acceptarea) lor. Pentru ca deca le voru conceptá cá in anulu trecut, atunci, o dica cu parere de reu, voru constringe și pre acei'a carii voiescu sa-i partinesca cum au facutu și eu noi in anulu trecut, că sa nu voteze cu densii. *)

(Fiindu ca nu partinesce in genere, adresa nu partinesce nici amendamentulu).

*) Din „Hazánk“.

Intrebări.

ce a otaritu comisiunea de en-quête pentru contributiunea de vinarsu conchiama de ministeriulu reg. ung. de finantie, a le pune espertiloru, persónelorú singuraticé, corporatiunilorú și reuniunilorú.

(Urmare.)

B. Intrebări.

din punctulu de vedere alu acelorú vinarsarii mai mari, in cari vasele pentru dospirea plamaditurei cuprindu celu putienú 30 de vedre avendu de materia lucrátore cucuruzu, cereale, legume, morcovi și napi de zaharu.

24. In ce stare se afia dupa legea de contributiune generale din presentu acele vinarsarii mai mari, cari intrebuintéza materii fainóse, morcovi seu napi de zaharu?

25. In câtu e fundata acésta stare in sistem'a de contributiune generale preste totu? și in câtu, in otaririle speciale ale art. 16 de lege din 1868?

26. Incátu au și alte relatiuni asupr'a stărei acestei'a influintia?

27. Esercitéza modulu presentu de contributiune generale dupa feliulu celoru patru materii crude, ce vinu mai cu séma in lucrare: cereale, cartofi, napi de zaharu și morcovi, o influintia deosebita asupr'a productiunii de spirtu in tierile corónei unguresci?

28. Oferesce sistem'a de contributiune generale acelorú vinarsarii, a căroru materiale crude suntu dupa gradulu spirtulu mai scumpe, seu prin o plamadire mai deșá, seu prin o dospire mai usióra, fatia cu cele-lalte materiale crude mai estine, posibilitatea complanárei acestei diferintie? și deca o oferesce, e a se privi acésta posibilitate, că o preferintia a generalisării de contributiune, incátu prin aceea se efeptuéze particularminte o complanare a pretensiunilorú vinarsarielorú intre sine?

29. N'are influintia unilateralé sistem'a presenta de contributiune generale asupr'a intrebuintării acelorú materii, ce suntu mai bogate in surogatulu de zaharu seu scrobu (intarela) seu nu influintéza in parte mai multu complanádu prin introbuintiarea sea?

30. Oferesce sistem'a generalisării presente de contributiune și posibilitatea, a intrebuintii și atunci materialele subsumate in intrebarea 12, deca in urm'a ori și cărei influintári, a perdutu in valórea sea? și deca nu, — in ce modu s'aru potea schimbá unele otariri a legii presinte, că pre lângă sustinerea intereselorú fiscale și industriale, sa se amelioréze dupa potintia calamitatea acésta?

31. Deca principiulu generalisării contributiunii s'aru aratá, că celu mai cu scopu, ce schimbári aru mai fi de doritu, pentru d'a servá de o parte interesele industriei, și de alt'a d'a incungiórá exploatarea unorú otariri singuraticé a acestei'a?

32. Corespunde otarfrea primita in §. 5. a art. de lege XVI. ex 1868 intereselorú economice și industriale, că vinarsariile, ce suntu ne'ntreuptu in lucrare in câte siese luni, iera acele, ce nu lucra totu in continu in decursulu duratei de ferbere legalminté otarite, se nu-si schimbe lucrarea lor, va se dica, se nule fie iertatu nici a o mari, nici a o impuientiá? și deca nu, ce schimbári aru fi de doritu și posible cu privire la otarfrea duratei contributiunii generale, in care se nu se faca nici o schimbare?

33. Firearu consultu, a sistá rebonificarea restantielorú de contributiune, ce oferescu acum din caus'a unui impedimentu de lucrare mai multu cá 48 de óre; și a oferí ferbatorilorú o concessiune percentuale (și câtu) dela contributiunea formale? In ce casuri estraordinari s'aru poté retienea pre-lângá tóte aceste pretensiunea ferbatorilorú la o rebonificare a restantielorú contributionale?

34. Arata-se corespundietória impregiurárilorú faplice tempulu de dospire pentru deosebitele feliuri de materii otaritu prin art. de lege XVI din an. 1868? seu suntu schimbári de doritu in directiunea acésta?

35. Ce felu și ce numeru de vase accidentale recere fia-cără metoda deosebita de manipuliune? și in ce proportiune e de a se statori marimea și numerulu acestorú vase fatia ou marimea

spatiului întregu a cadiloro de dospire? (Proportionea e de a se însemna în procente.)

36. Câte vedre de plamaditura se potu ferbe în 24 de ore în aparatele de ferbere construite după deosebitele sisteme, cându d. e. spatiulu întregu alu caldărei cuprinde 50 de vedre?

37. Ce spatiu trebuie se aiba aparatulu pentru ferberea plamadituri (adeca: a) ambele caldări împreună cu incalzitoriulu dinainte, sau b) numai ambele caldări singure) fatia cu spatiulu tuturor cadiloro de dospire cu 100 de vedre d. e. pentru că ferbatoriulu se aiba ocaziune a-si ferbe plamaditura, pre care e pusa contributiune în tempulu dospirei otaritu de lege, deca se intempla vre-o stricare mai mica în plamaditura?

Vede-se a fi consultu, că la vinarsariile acele, ce au de altmintrea aparate de fertu preste proportionea amintita, de superfluu sa se puna contributiunea pusa pre spatiulu de dospire?

Sau pare-se a fi mai bine a subsuma pre viitoriu în sistem'a de contributiune generale afara de spatiulu întregu de dospire a cadiloro și a vaseloro de drojde și întregulu spatiu a aparateloro de ferbere, ambele caldări împreună cu incalzitoriulu de dinainte, și sub ce modalități?

38. Ce spatiu totalu a cadiloro pentru plamaditori dulci, a vaseloro de drosdi și a tievereloro (Kühlgefässe) precum și a altoro vase accidentale pentru mazeratiune (la cucuruze și sucu de morcovi) pentru înmoiere (la cucuruze, orzu și drosdii) și a tuturor acelor vase ce suntu menite a cuprinde deosebitele materiale crude singuratiche sau împreunate — în procente de unu spatiu totalu a cadiloro de dospire de câte 100 de vedre:

a) sub reținerea sistemei de contributiune generale de până acum, (ce cuprinde numai spatiulu vaseloro pentru dospirea plamadituri și a drojdeloro).

b) sau sub adăugerea spatiului a aparatului de ferbere (ambele caldări și incalzitoriulu de dinainte) este d'a se lua de baza prezenta — va se dica pre o baza mai largita; după diferitele materiale crude, și după metoda de manipulațiune este d'a se elibera de contributiune? și încă numai superfluulu sa se socotească în spatiulu de dospire pre care jace contributiunea.

39. E corespunditoare tacs'a contributionale de 6 xr. pentru unu gradu alu metrului alcoholicu de spirit, desvoltării productiunii de spirit și relationilor consumtiunii interne? și este cu scopu sa se tiena de principiulu restitutiunii complete contributionale cu 6 xr. sub toate împregiurările?

40. E convenabilu principialu de responsabilitate a proprietariulu vinarsarieloro fatia cu arandatorii (usufructuari) în casuri supuse pedepseloro?

41. Câte măși (cantaric) vienezese de plamaditura lucrata, cadu la ferbatori de cereale pre câte 100 de vedre spatiu completu a cadiloro de dospire? și câte puncti din această vinu pre esența plamadituri, și câte puncti pre drojdile întrebuintiate la dospirea ei? (la întrebuintierea de materii mestecate e d'a se însemna cantitate în cantare vienezese și puncti pentru fiecare specie de materie și la cantitatea corespunditoare de orzu.)

(Va urmă.)

Varietăți.

Reclamațiuni. Din 18 Iunie n. s'au începutu terminulu reclamațiunilor la comisiunea pentru conscrierea alegatilor (ce au sa aléga în puterea statutului provisoriu). Terminulu duréza optu zile.

Congresulu serbescu (nat. bis.) s'a deschis în 1 Iunie v. Cuventarea cu carea Metropolitanu serbescu a deschis congresulu a fostu intemplat cu aplause. Cuventarea se termina cu unu sa traiasca Regele, la ceea ce congresulu a răspunsu cu o aclamațiune întreita.

(Flamur'a Honvediloru mag.) Ministeriulu ungurescu de aparare, stăverindu formatulu și decorațiunea flamurii armatei unguresce de aparare, între însemnele tiereloro numite ale coronei lui Ștefanu, înșira și emblemele Cumaniei, Lodomeriei, Bosniei, Serbiei și Bulgariei. Cerendu-se aprobarea Maj. Sele, Imperatulu și-a espresu dorința pentru a se examina de nou lucrulu — spune „Pester Lloyd“ —

nu cumva sa se dea însă la nescari reclamațiuni. De alta parte auzim că în cestiunile dietei unguresce, venindu la pertratate proiectulu de lege pentru imprimirea baniloru ung. de aur, maghiarii (ardeleni) s'au luptatu cu multu zelu pentru eliminarea emblemei Marelui Principatu Transilvania între însemnele moneteloro respective. —

„Federal.“

Dela Ogn'a de lângă Sabiu ni se comunica, că duminica, fiindu provisorulu (vorniculu) opidului între grânele din partea de către Siur'a mare și aflându acolo niscari siureani (sasi) pascendu-si caii în grânele ogneriloru a zalogitu pre culpabili luându-le o tundra. Ei inse a sciutu escamot'a calari'a provisorului din mânai și o manara împreună cu caii loru spre otarulu Siurei mari. Provisorulu ogneanu, carele era singuru și asiá dicendu cu mânilu góle, nu putu silí pre siurenii sa inapoieze calari'a. Deci provisorulu se întorce pedestru către casa și se întielege cu zalogulu în mâna. Într'aceea siurenii, acusi, în numeru trei, ajungu calari pre provisorulu din Ogn'a și cu amenințări i storcu și zalogulu din mâna. Suntemu curiosi sa vedemu, cum va sci magistratulu Ognei (Vizakna) sa sustiena autoritatea deregatoriiloru comunali, cându acestea se afla în implinirea detoriiloru sele.

Napredak (progresu). Cetima că în cetatea româna de portu, în Galati, s'a formatu o reuniune, a cărei problema este sa înființeze școle poporali pentru slavi. Colect'a cea dintâiu spre acestu scopu a avut unu rezultatu neasteptatu de bunu. — Si în Trieste s'a întemeiatu o reuniune de lucratori de nationalitate slavica.

Specula cu revolutiunea. Unu proprietariu de case din Parisu a cugetat sa traga folosu din miscările ce se petrecura de curendu în Parisu. Elu a espusu o tabla afara pre cas'a sea cu inscripțiunea: „Aici suntu feresti de închiriatu, din cari se va puté vedé foarte bine revolutiunea ce se va intempla astadi. Pretiulu de o feresta e doi franci pre ora, — „Se non e vero e ben trovato“, aru dice italianulu.

Venina în metasa (decusutn.) Se scie, că cusătoriile și toti căti se ocupa cu cusutu, bagu foarte adese-ori în gura firele de alia lasându-le lungu tempu în atingere cu umeziel'a gurei. Ori-cine se pôte convinge despre reutatea acestei datine; întielegendu, că scrutările facute au aretat, cumca în metasa négra de cusutu se afla mai 18 procente oxidu de plumbu. Și anume, în multe fabrice din Germani'a, Bolgi'a, Franci'a și Elveti'a metasa se pregatesce cu sare de plumbu, pentru că se fia grea. Cugetăm'u a face unu servitiu tuturor cari se ocupa cu metasa, atragendu atentiunea respectiviloru asup'a împregiurării acestei'a.

(Linia ferata pacifica.) Foiele americane spunu: construirea liniei ferate pacifice dela S. Louis până la S. Francisco (un'a distantia de 2100 mile englese) s'a terminatu în 10 Maiu. Ultimulu cuiu, carele fu batutu pentru intarirea liniei din urma, precum și ciocanulu întrebuintiatu cu această ocaziune au fostu puse în legatura prin baterie electrice și fire telegrafice cu campanele tuturor capitaleloru din statele americane, asié încatu fie-care ciocanitura de ciocanu s'a auzitu în tota tier'a în unulu și acela-si tempu.

Comisiunea pentru esamenile judiciale în M. Osiorheiu e denumita de către ministeriulu de cultu și instructiunea publica. În urm'a acestei denumiri presiedinte e Ladislau Kabos, asesorii la tab. reg., comisarii suntu: asesorii: Georgiu Bardossy, M. Binder, Sam. Gyarmaty; mai de parte professorii de drepturi dela col. reformatu Nicol. Dozsa, Gavriilu Vályi și adv. juratu Iosefu Székelyi.

Doi arbori însemnati. Nu e demultu de cându în muntii din apropiere au taiatu unu bradu uriasu de o grosime de 7 urme în diametru. Mai la vale au taiatu unu fagu numai de 9 degete (policari, zoli) dara după cercurile anuali cari se vedu în mediulu lemnului s'a aflatu că trebuie sa fia de 200 ani. Subtirimea arborelui se esplica, din nadusiél'a ce a avut'o de alti arbori din apropierea sea. Lemnulu arborelui e tare și pétr'a.

Avisu. Subscrișulu amu onóre a aduce la cunoștința onoratului publicu românu, că lips'a de multu

sentita a unei mape române a Banatului Timisianu se va delaturá câtu mai curendu prin tiparirea unei elucrata de mine după fantănele cele mai nóve și perfecte. Este lucru în comunu cunoscutu, câtu de reu ne potemu folosi în afacerile nóstre școlare și private de mapele straine, redegate în alte limbe la multi necunoscute, care ni descriu séu falsu séu defectuosu pamentulu scumpu pre care locuim. Deci ca se scapăm'u d'acést'a lipsa, cu această ocaziune depinde dela spriginirea onor. publicu românu, care imbratișandu întreprinderea mea presinte me va încuragiá spre a mai redegate cartele mai multoru părți séu chiaru a întregii patrie române, care se receru în modu urgentu pentru școlele nóstre nationale preste totu.

Map'a lucrata de subscrișulu, în marime de două urme și mai bine în lungime și latime, provediuta cu toate recerintiile unei mape bune, consta, afara de cea politica-geografica, dintr'un'a miniatura etnografica adeca deliniata și colorata după nationalitățile locuitorie pre această frumoș'a parte cea de pamentu, și estu-modu servesece dreptu conspectu asup'a majorității relative a diferiteloro poporatiuni.

Map'a în cestiune se va puté castigá pre calea prenumeratiunii cu pretiu de 2 fl. v. a. până la 20 Iuliu a. c. inclusivu. Deci că se potu întell tiparirea ei mi iéu voia a cere concurgerea neamenavera a onor. publicu, care va binevoi a se adresá către subscrișulu prin epistole francate provediute cu pretiulu fipsatu, până la terminulu desfiptu mai susu.

OO. dd. colectanti dela 10 esemplarie voru primí unulu de onóre.

Pest'a 10 Iunie, 1869.

Mihailu Biju.

(Bud'a, Christinenstadt Hauptgasse nr. 388.)

22=1

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu și deodata directoru alu școlii capitali gr. or. din Urbea Fagarasiului se escrie concursu.

Cu acestu postu e împreunatu unu salariu de 400 fl. și relatu de curatiru 50 fl. v. a. pre anu, solvatu decursive din fondu pre tota lun'a cu esactitate.

Competitori au sa-si tramita recursele până la finea lui Iuliu a. c. cal. nou la efori'a subsemnata și voru documentá:

- ca suntu de religiunea greco-orientale,
- ca pre lângă limb'a româna a invetiamentului cunoscú și alta limba patriotica perfectu, spre a o propune,
- ca suntu nu numai cualificati după norme, ci și ca au servitu cu succesu în școle capitali până acum și s'au purtat bine,
- ca suntu în stare de a instrui tinerimea în cântu bisericescu și lumescu

Dela efori'a școlii capitali gr. or. Fagarasiu în 3/15 Iunie 1869.

Petru Popescu,

Protopopu.

Codru Dragasianulu,

Epitropu școlariu.

35—3

EDICTU.

Nicolae Pandrea din Zoltanu Comitatu Albei superioare acum trecut 4 ani cu necredința parasindu-si pre legiuit'a sea socia Ioan'a Medrea cu unu pruncu micu în bratie din comun'a Vidacutulu romanu, Comitatu cetatei de balta, fâra a se sci loculu petrecerei densului, este citatu că în terminu de 6 luni de zile dela datulu de fatia sa se presentie înaintea subscrișului foru matrimoniale, căci la din contra se va decide procesulu matrimoniale în contra-i urzitu și în absentia lui la întielesulu SS. canóne a bisericeii gr. or.

Alm'a, 21 Maiu 1869.

Șcaunulu protop. gr. or. alu tractului Ternavei de susu.

Ioanu Almasianu,

Protop. gr. or.

Burs'a de Vienn'a.

Din 6/18 Iun. 1869.

Metalicele 5%	62 40	Act. de creditu	319 50
Impmut. nat. 5%	70 50	Argintulu	124 75
Actiile de banca	746	Galbinulu	5 87 1/2